

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 6. septembra 1934.

Štev. 101.

Nad 160.000 vlagateljev

Bogat je material, ki ga nudi hranilniška razstava na velesojmu, in kdor si natančno ogleda ves tam razstavljeni material, ta bo šele res razumel vso težino krize, ki je zadela naše gospodarstvo zaradi ustavitve normalnega poslovanja naših denarnih zavodov. Kajti jasno kažejo na razstavi zemljevidi o dovoljenih kreditih naših denarnih zavodov, kako je vsa dežela gospodarsko napredovala le zaradi teh kreditov. V velika mesta in v najmanjše vasi so prihajali ti krediti in s svojimi nizkimi obrestmi omogočili gospodarski napredek vse dežele. Resnično: Gospodarski napredek Slovenije je obsežen v zgodovini njenih hranilnic in njenih denarnih zavodov.

Denar mora krožiti! To osnovno narodno-gospodarsko načelo je bilo z delovanjem naših denarnih zavodov uresničeno in od vlagateljev se je stekel denar v hranilnice, od tam v podjetja, da je ustvarjal nove dobrine in s tem tudi nove prihranke. Kroženje je bilo s tem uspešno zaključeno. In ker je to kroženje prenehalo, zato je zavladovalo mrtvilo v gospodarskem življenju, zato se ne premaknemo z mrtve točke, na katero nas je potisnila kriza.

Kaj pa pomeni ustavev normalnega poslovanja denarnih zavodov za posameznika, za sleherni slovenski rodbino, kaže na razstavi statistika vlagateljev. Nad 160 lisoč vlagateljev je v Sloveniji, nad 160.000 ljudi je varčevalo in štedilo, da se je ustvarjalo narodni kapital, da je dobivalo naše mlado narodno gospodarstvo potrebna sredstva za svoj razvoj. Nad 160.000 vlagateljev, to se pravi skoraj ravno toliko družin, to je že skoraj ves slovenski narod! Iz te konstatacije pa se tudi vidi vsa neizmerna škoda, ki je zadela naš narod, ko je nastopila denarna kriza. Kajti ta kriza se je občutila v vsaki slovenski družini in ob vsakem slovenskem ognjišču se je govorilo o težkih časih, ki so nastali zaradi te krize.

Kajti te hranilne vloge so bile skoraj edino premoženje, ki ga je imel naš narod, in ko je to premoženje usahnilo, so usahnile zadnje rezerve ljudi. To tem bolj, ker je usahnila še ona železna rezerva, ki jo je imel naš narod, ko je zadela katastrofa še naš les. Nad 140.000 rodbin je bilo zadetih od te katastrofe, a nobene druge pomoči ni bilo. Ni čuda, da je ob tem dvojnem usihanju obeh rezerv zastalo vse gospodarsko življenje in da kljub vsemu delu ljudi, kljub vsemu varčevanju ne pridemo do boljših časov.

Teh 160.000 vlagateljev pričča, da ni sedanja kriza zadela niti ene pokrajine v državi tako, ko Slovenijo. Kajti nikjer ni bilo niti primerno tako visokega števila vlagateljev, vsled česar tudi kriza denarništva ni mogla zavzeti tako velikega obsega.

A na to dejstvo se le preveč pozablja. Najdejo se celo na odgovornih mestih ljudje, ki bi najraje proglasili vse tarnanje o težkih posledicah denarne krize za navadno frazo. Toda pred številom 160.000 vlagateljev bi se morali zamisliti in uvideti, da ne more biti niti eno gospodarstvo na prejšnji višini, če ni rodbine, ki ne bi trpela od neposlovanja denarnih zavodov. Večina teh 160.000 vlagateljev je davkoplačevalcev, katerih davčna moč je padla v tistem hipu, ko so postale njih vloge v denarnih zavodih mrtve. Zato je znak skrajne lahkomiselnosti in neodpustljive malomarnosti, če se ni priskočilo v pravem času tem vlagateljem na pomoč, da se zopet dvigne njih davčna moč. Silno se je kaznovalo, ker ni bilo o pravem času spoznanja, da so tudi interesi državne blagajne zvezani z interesi vlagateljev.

Nad 160.000 vlagateljev! To je skoraj toliko, kolikor je v Sloveniji volilcev. Tudi vzrok, ki bi spominjal k večjemu upošte-

vanju interesov teh vlagateljev. Bilo bi dobro, če bi se tudi vlagatelji spomnili, kakšne argumente imajo v rokah.

160.000 vlagateljev pomeni, da je ves naš narod od denarne krize zadet notri v svoje korenine. Zato je tudi dolžnost vseh, ki črpajo iz teh korenin, da s pozitivnimi dejanji pomagajo narodu in da ga rešijo iz sedanje denarne krize. In ta pomoč je potrebna kmalu in v zadostni meri, ker

drugače morejo usahniti rezerve še prej, kakor pa pride pomoč. Takrat pa bi bila katastrofa nepopravljiva, ker bi pač propad 160.000 vlagateljev potegnil za seboj ves narod.

To se ne sme zgoditi in to se more tudi preprečiti in zato naj apel 160.000 vlagateljev doseže, da se začne boj proti denarni krizi in za normalno poslovanje naših denarnih zavodov.

Položaj našega trgovstva

Govor predsednika Združenja trgovcev v Mariboru, g. Ferda Pinterja na občnem zboru Zveze trg. združenj v Konjicah

Danes je položaj našega trgovstva podoban turistu, ki visi na strmi skali nad prepadom. Še je živ, še diha, tudi drži se še, ali kako dolgo bo še vztrajal, ta planinec, kako dolgo se bo še držal s svojimi zadnjimi silami nad prepadom? Vsak hip lahko omaga in zdrkne v prepad.

Človeška narava je že taka, da za vse neprimliko išče krivca zunaj sebe, kakor vinogradnik, ki dolži, da mu je Bog dal kislo vino, kadar je letina slaba. Tako se tudi mi venomer sklicujemo na krizo. Kriza je vsega kriva, in njena krivda je, da je opešal kmet, da ni denarja, da ni kupčij itd. Toda zavedati se moramo, da je treba pogledati tudi resnemu položaju možato v oči in brez izgovarjanja na druge poiskati pot k rešitvi. Kajti kriza je ustvarila le osnovno dispozicijo za obolenje našega narodnega gospodarstva, ne pa same bolezni. Pa tudi človek, ki ima dispozicijo za tuberkulozo in ki je zato vedno v nevarnosti, da dobi jetiko, se more obvarovati pred njo, če se mu ustvari takšni življenjski pogoji, ki onemogočajo razvoj te bolezni. Podobno tej primeri morem trditi, da tudi sedanja kriza ne bi prizadela našemu narodnemu gospodarstvu toliko zla, ako bi se na vseh odgovornih mestih ustvarile takšne dispozicije in takšni pogoji, ki bi paralizirali posledice svetovne krize, ki se je, naravno, morala izraziti tudi pri nas.

Naj predvsem omenim naše kreditno in državno gospodarstvo. V jeseni 1932. so denarni zavodi ustavili izplačila vlog, niso dajali več kreditov in tako je nastalo očitno pomanjkanje denarja. V drugih državah kjer so tudi trpeli zaradi krize, in še dosti hujše, kaj takega niso doživeli. A tudi v naši državi ni bilo to potrebno. Če je znala Avstrija izvesti bančno koncentracijo, če je mogla Avstrija žrtvovati skupno z Narodno banko približno 12 milijard dinarjev, bi se moglo kaj podobnega zgoditi tudi pri nas, kjer bi bile potrebne dosti manjše žrtve.

Z britkostjo moram ugotoviti, da nas celo časopisje v Beogradu smatra za objekte, pri katerih naj se s polno paro pritiska! Tako se je upala celo »Politika« trditi, da naša industrija ne bilancira pravilno, a sprstom je pokazala le na industrijo v naši banovini, češ tu treba nastaviti davčni vijak. Na te neosnovane očitke konstatiramo le to, da naša javnost doslej še nikdar ni opozarjala na dosti bolj nežne prijeme davčnih uprav v drugih pokrajinah naše države z željo, da se tam davčni vijak navije.

Veliko skrb nam dela tudi naš tujski promet.

Pokrajinska lepota je cilj tujkega prometa, toda ta promet se ne bo tja usmenil, če se mu ne ustvarijo pogoji za tako usmeritev. Zavedajmo se, da imamo danes zato rekorden obisk tujcev v državi, ker so življenjske potrebnosti pri nas radi že omenjenega nenormalnega položaja kmeta že sramotno nizke. To je bilo do sedaj najuspešnejše sredstvo naše propagande. Toda, ko doseže naš življenjski standard le približno višino v drugih državah, potem tujkega prometa pri nas več ne bo, kajti mi še vedno ne znamo tujcu primerno postreči. Vsi vlaki v Dalmacijo so prenapolnjeni, da morajo tujci sedeti na kovčkih vso dolgo pot. Zakaj ni preskrbljeno za zadostno število vlakov in vagonov?

Kakšne so ceste, o tem bi Vam lahko pravil na ure dolgo. Manjka hotelov in izobraženih hotelirjev, manjka udobnosti, večkrat tudi solidnosti, manjka nam tujsko prometna šola.

Kadar bomo mi tujcu tako postregli, kakor mu postrežejo v Švici, potem bo tudi tujski promet stalen vir naših dohodkov, saj je dognano, da se dohodki od tujkega prometa porazdele skoro na vse faktorje, od železnice do hotelirja, kavarnarja, kmeta, obrtnika in ne v zadnji meri tudi do trgovca.

Tuji podjetniki ovirajo našo rast.

Poleg teh nedostatkov bolj in bolj čutimo različne druge pogoje. V Mariboru se je pričela razvijati močna industrija. S tem pa tudi prirast židovskih podjetnikov, ki našemu trgovcu gotovo ne bodo v oporo. Dober del našega gospodarstva je v rokah tujcev ali pa elementov, ki poznajo le svoj osebni materialistični interes, čut do splošnosti in naroda pa jim je tuj in neznan. Nasprotno pa so naši domači gospodarstveniki vseskozi konstruktiven element, ki so vedno v odlični meri izvrševali svoje dolžnosti tako do naroda kot do države. Saj poleg narodnih in državnih dolžnosti ne plačujemo nič manj kot 102 milijona dinarjev socialnih dajatev.

Sedaj se je dosegel zakon o prepovedi kartelov. Toda ta lonec ima luknjo in prepičan sem, da ostane vse pri starem. Sladkorni kartel, kartel rafinerij in mineralnih olj, kartel železa, cevi, cementa itd. so najhujše zlo za šibko kupno moč našega konsumenta, a težko je misliti, da se bo tem deloma mednarodnim kartelom kaj zgodilo, ker imajo svoj vpliv preveč zasidran na raznih mestih.

Vrhu tega se začenja sedaj še

monopoliziranje trgovine.

Načelno takšno urejevanje trgovine po državi ni niti nemogoča niti škodljiva stvar, a le takrat, kadar se vse narodno gospodarstvo ureja po določenem gospodarskem načrtu.

Pri nas pa ne le nimamo takega načrta, ampak ni niti pravega prizadevanja, da pridemo iz kaosa. Nasprotno se kaos še povečuje in izdajajo se vsprotujoče odredbe, da more dobiti človek vtis, kakor bi država sama sebi nagajala. Vsi vemo, kako je bilo z žitnim monopolom in ime »Prizad« nima pri nas zvenka. Kljub temu pa se sedaj že zopet čujejo nevesele stvari o njem. Tako vlada med sadnimi izvozniki veliko nezadovoljstvo z letošnjim izvozom jabolk in trgovci so zelo vznemirjeni, ker ne vedo ali bodo imeli kaj koristi od nakupa in prodaje jabolk za izvoz v Nemčijo ali ne.

Prizad, ki je edini privilegirani eksporter, ni pravočasno poslal izvoznice in se je ogromno sadja pokvarilo, sedaj so pa že druge države prišle na nemški trg z jabolkami. In zakaj te napake! Ker se ne dela po določenem gospodarskem načrtu!

Kakor veste, daje Nemčija naši državi uvozno premijo 75 par za 1 kg jabolk, ki se, kakor mi je znano, pri nakupu upošteva, kar je tudi pravilno. Ampak le 50 par, ker 25 par dobi »Prizad« kot provizijo in zakaj, zato, ker korespondira in piše izvoznice. Prizad ima dovoljenje za 1300 vagonov. Ako računamo, da dobi Pri-

6. september

Trojni pomen ima za ves jugoslovanski narod 6. september.

Pred 11. leti so oznanili topovski streli jugoslovanskemu narodu, da je dobil svojega prestolonaslednika. Od takrat je jugoslovanski narod vedno praznoval 6. september kot svoj praznik, kot simboličen dan, ki jamči za njegov nemoten razvoj pod vodstvom narodne dinastije Karadjordjevičev.

In to vero je potrdil tudi drugi neizbrisni jubilej, ki je zvezan s 6. septembrom. Je to oni historični dan, ko je naša junaška vojska dobila jugoslovanske zastave, ko so se s slavo ovenčane stare srbske zastave v poudarek popolnega edinstva jugoslovanskega naroda umaknile jugoslovanskim.

A da je ta enotnost nujno potrebna, so nas spomnili streli v jutranji zori v Bazovici. Z razvitjem jugoslovanskih zastav je sprejel naš v trpljenju ojekleneli narod te strele.

Zato ve jugoslovanski narod kaj praznuje, kadar praznuje 6. september. In v tem znaku, danes in vselej:

Živio naš prestolonaslednik!

Živio kralj!

Živio jugoslovanski narod!

zad premije le po 25 par od kg, znaša to lepi znesek 3.250.000.—. Ali bi za »Prizad« ne bilo dovolj 5 par, saj režije nima! In še to bi zneslo Din 50.000.

Moglo bi se govoriti še dolgo in dolgo o vzrokih, zakaj je naše gospodarstvo slabo. Toda bolj, kakor to, nas morajo zanimati načini, sredstva in pota, po katerih se bodo mogli vsi ti nedostaki odpraviti in začeti smotrena in zdrava gospodarska politika.

Jaz, gospodje, nisem bil v svojem življenju nikoli v prvih vrstah političnih borb, in zato ne poznam strankarskih strasti. Zanimal sem se le za trgovino in gospodarsko politiko in le tej posvečal svoje sile.

Širijo se glasovi, da bi bila najboljša stanovska ureditev države, kjer bi ob sedenju vseh stanov država začela gospodariti po določenem načrtu.

Mogoče bo tako ali tako, vsekakor pa je potrebna združitev vseh poštenih ljudi,

ki imajo resno voljo do dela. Samo to je važno! Stranskega pomena je vprašanje, kaj je kdo bil, kaj je delal in kako je njegovo mišljenje. To vse je postransko, važno je, da gre za poštene delavce, za ljudi, ki so voljni in sposobni delati. Prave moze, na pravo mesto!

In ker je zakon prirode tak, da se rodimo, rastemo, dosežemo višino in potem ugašamo, je naravna posledica tega, da se moramo umikati mlajšemu rodu.

Današnji čas zahteva mlajših ljudi, ki ne poznajo strankarskih strasti in ki bodo delali v duhu manifesta našega kralja od 6. januarja 1929.

Mi hočemo delati, mi hočemo ustvarjati, nočemo sporov in preprirov za oblast, hočemo pa v vodstvo ljudi, ki uživajo naše zaupanje in ki so sposobni velikopoteznega državnega gospodarstva v korist naše velike in močne Jugoslavije. Naši državni mora srednji stan in z njim združen kmečki stan dati ono večno silo, na kateri države kljubujejo z uspehom tudi v najbolj viharjih časih vsem nasprotstvom.

Avstrijski izvozni adresar

Avstrijske zbornice so izdale priročnik avstrijskih izvoznih tvrdk »Österreichisches Exporthandbuch«, ki vsebuje v uvodu informativna poročila o avstrijski zunanji trgovini, pregled avstrijske industrije in navodila za dobavitelje avstrijskega blaga. V knjigi je navedeno nad 3000 važnih izvoznih artiklov in nad 4500 izvoznih tvrdk, ki so v adresarju urejene po strokah. Knjiga je potrebna za vsakogar, ki dobavlja blago iz Avstrije, odnosno, ki se zanima za poslovne zveze z Avstrijo. Dobi se za 5 šilingov pri »Aussenhandelsdienst der österr. Handelskammern, Wien I., Stubenring 8.«

Carinska unija z Bolgarsko

Agilno Združenje diplomiranih ekonomistov in komercialistov v Ljubljani prireja vsak ponedeljek predavanja in debate o aktualnih gospodarskih vprašanjih. Brez ozira na levo in desno se na teh sestankih le na podlagi objektivnih dejstev presoja vsako vprašanje.

Med vprašanji, ki danes zlasti zanimajo našo gospodarsko javnost, je na prvem mestu tudi vprašanje bodočih gospodarskih odnosov med Jugoslavijo in Bolgarsko. In o tem zanimivem vprašanju je predaval v ponedeljek predsednik centralne organizacije jugoslov. ekonomistov in komercialistov, g. Davidović iz Beograda. Ker so mu dobro znane tako gospodarske razmere Jugoslavije, ko Bolgarske, je imelo njegovo predavanje tem večji pomen.

Uvodoma je omenil, da sili splošno nazadovanje svetovne trgovine vse države, da izkoristijo vsako možnost zunanje trgovine, in to tudi z državami, s katerimi je bila zunanja trgovina doslej le neznatna. Tako je tudi Jugoslavija dolžna, da čim bolj pospešuje svoje trgovinske zveze z balkanskimi državami in tudi z onimi, s katerimi smo bili doslej v zelo neznatnih trgovinskih stikih. Med te države spada tudi Bolgarska. Ker je bila sedaj sklenjena trgovinska pogodba z Bolgarsko, je tudi ustvarjena možnost za živahnejšo trgovino z Bolgarsko.

Nato je podal predavatelj Davidović na kratko historiat naših dosedanjih gospodarskih odnosov z Bolgarsko, nastanek trgovinske pogodbe ter je na konec analiziral vso trgovinsko pogodbo.

Trgovinske pogodbe se sklepajo tako iz političnih razlogov, ko tudi čisto gospodarskih. Pri presoji trgovinske pogodbe z Bolgarsko se bomo ozirali le na gospodarske momente in čeprav bi bili politični še tako važni.

Trgovinska pogodba z Bolgarsko vsebuje štiri osnovna določila: 1. glede prometa potnikov, 2. glede blagovnega prometa, 3. glede rečnega prometa in 4. glede tranzitnega prometa.

Kar se tiče potniškega prometa in pravice prostega naseljevanja državljanov ene pogodbenice stranke na ozemlju druge, bo to v prvi vrsti v korist Bolgarski, dočim nam to ne bo prineslo posebnih uspehov.

Tudi glede rečnega prometa si ne smemo delati prevelikih iluzij. Jugoslavija ima sičar na Donavi največji vodni park in bi zato mogli misliti, da bi Jugoslavija prevzela večino tranzitnega prometa na Donavi. Toda dejanske razmere govore proti tej misli. Jugoslavija vzdržuje redno zvezo le od Dunaja do Turn-Severina. A še ta proga je pasivna in se vzdržuje le iz prestižnih razlogov. Ni pričakovati, da bi druge proge bile aktivne. Kar se pa tiče blagovnega prometa na Donavi, pa je težava v tem, da izvažamo mi ko Bolgari v istem času, to je v izvozni sezoni. Takrat pa naš park ne zadostuje niti za naše potrebe.

Tudi glede tranzitnega prometa so vsake prevelike nade napačne. Moremo celo reči, da bi nam bil bolgarski tranzit v skrb. Po tarifi za velike razdalje bi mogla Bolgarska prevažati svoje blago skozi Jugoslavijo s tako malimi stroški, da bi konkurirala našemu blagu v Italiji. Dokler ni imela možnosti Bolgarska za tranzitni promet skozi Jugoslavijo, tudi ni mogla izvažati svoje zaklane živine in nekaterih drugih pridelkov v Italijo, ker blago dolge

vožnje po morju ne bi vzdržalo. Podobno je tudi z bolgarskim sadjem na severnih trgih. Tranzitni promet bo torej v korist le Bolgarski, dočim bo nam v škodo.

Več koristi pa bi mogli imeti od blagovnega prometa. Jugoslavija kot na pol industrijska država bi mogla v znatni meri izvažati svoje izdelke na Bolgarsko. Toda tudi v tem pogledu nastajajo velike težave. Na eni strani se bo upirala uvozu jugoslovanskih industrijskih izdelkov bolgarska industrija, ki bo pri tem našla podporo pri jugoslovanskih kmetovalcih, ki se bodo upravičeno bali, da bo sledil izvozu jugoslovanskih industrijskih izdelkov uvoz bolgarskih agrarnih proizvodov. Ta strah je tem bolj upravičen, ker je bolgarski kmetovalec strokovno zelo na višku, pri tem pa mnogo bolj skromen od našega, da bi naš z njim le težko konkuriral. Vendar pa se more na splošno reči, da bi od blagovnega prometa imeli mi več koristi ko Bolgari.

Trgovinska pogodba, sklenjena z Bolgari na podlagi največjih ugodnosti, nam torej ne bi dala posebnih koristi, seveda, če se oziramo le na strogo gospodarske interese.

Mnogo več bi nam mogla dati carinska unija z Bolgarsko. S carinsko unijo bi se ustvarilo enotno gospodarsko področje, ki bi merilo nad 350.000 km² in imelo nad 20 milijonov ljudi. Tako za Bolgarsko, ko za Jugoslavijo bi s tem nastale velike nove razvojne možnosti, ker bi bil kalkil na podlagi tako velikega ozemlja mnogo ugodnejši. A tudi za zunanjo trgovino Bolgarske ko Jugoslavije bi bila carinska unija med obema državama le v korist. Kajti vsa današnja zunanja trgovina se vedno bolj razvija na podlagi kontingentov in kompenzacij. Časi svobodne trgovine so za enkrat pokopani in vse bodoče kupčije bo mogoče skleniti le na podlagi kompenzacij. Jugoslavija izvažala skoraj iste predmete ko Bolgarska, a ne samo to, tudi v skoraj iste države. Na drugi strani pa tudi uvažata Bolgarska in Jugoslavija iste predmete, in zopet iz skoraj istih držav. Bila bi torej dana vsa možnost za kompenzacije. Jasno pa je, da bi mogle doseči Jugoslavija in Bolgarska v primeru carinske unije mnogo bolj ugodne pogoje za svoj izvoz, kakor brez te carine, ker bi vsled povečanega ozemlja mogle nuditi tudi mnogo večje kompenzacije glede uvoza.

Druga velika pridobitev pa bi bila v tem, ker bi se s carinsko unijo izločila medsebojna konkurenca na tujih trgih in bi se s tem dosegla tudi boljša cena. Carinska unija je zato tako v interesu Bolgarske ko Jugoslavije. Leta 1905. je bila takšna carinska unija tajno že sklenjena, a se je morala zaradi pritiska Avstrije opustiti, pa čeprav so se ugodni rezultati takoj pokazali za obe državi. Bolj ko trgovinska pogodba bi mogla koristiti carinska unija in zato je treba stremeti za tem, da do nje tudi pride.

Z odobravanjem je bil sprejet ta referat g. Davidovića in v debati se je potem razpravljalo še o nekaterih vprašanjih v zvezi s carinsko unijo.

Nas pa veseli, da so naši ekonomisti in komercialisti zavzeli glede tega vprašanja popolnoma isto stališče, ko naši trgovci na skupščini v Konjicah. To pač jasno kaže, da je takšna rešitev za gospodarsko vprašanje obeh držav edino pravilna. Upajmo, da zato tudi do nje pride.

Težak položaj trgovskega stanu

V Splitu je predaval Aleksander Anić, veletrgovec in član uprave Trgovskega fonda v Beogradu o sedanjih gospodarskih razmerah s posebnim ozirom na trgovski stan. V svojem predavanju je Anić dejal, da je kriza najbolj zadela trgovce. Pri tem pa trgovski stan prav za prav nima niti enega foruma, kjer bi mogel učinkovito povzdigniti svoj glas. Svetovna gospodarska kriza je veljala do sedaj 200 milijard dolarjev, več kakor pa svetovna vojna. Na vsem svetu vlada danes samo veliki kapital. Čeprav v Jugoslaviji tega velekapitala nimamo, vendar tudi pri nam diktira. Vsa industrija je kartelirana, kar se posebno jasno vidi v Dalmaciji pri cementni industriji. Vendar pa je gotovo, da bodo karteli vedno obstojali.

Štedenje je temelj rodbinske sreče in državne svobode in samostalnosti.

Te prekrasne besede je napisal Nj. V. Kralj Aleksander k lanskemu mednarodnemu dnevu štednje 31. oktobra. Kako zelo so nam bile potrebne njegove besede, je razvidno tudi iz slike, ki je razstavljena na razstavi Zveze jugoslovanskih hranilnic na letošnjem jesenskem ljubljanskem velesejmu. Slika kaže, koliko prihrankov odpade v dinarjih na enega prebivalca glavnih evropskih držav, ako se upoštevajo vloge v vseh vrstah denarnih zavodov, t. j. v hranilnicah, delniških bankah ter zadrugah. In kaj vidimo — Jugoslavija je skoraj na zadnjem mestu. Na enega prebivalca odpade komaj 800 dinarjev. Bratska Češkoslovaška ima baš desetkrat več, celih 8000 dinarjev. Švica pa celo 25krat več, namreč 20.000 dinarjev!

Te številke nam jasno kažejo, kako nam še manjka domačega kapitala, kajti le domači prihranki nam bodo omogočili, da bomo na gospodarskem polju neodvisni od tujine. Jugoslavija ne sme zaostajati za drugimi evropskimi državami na gospodarskem polju — le od nas samih je odvisno, ali si bomo stvorili domači kapital in s tem lepšo bodočnost! Vsi na delo za napredek našega gospodarstva in naše države!

Trgovski tovariš

Izšla je 8. številka »Trgovskega tovariša«, te naše ugledne in edine gospodarske revije, ki jo že enajsto leto ureja predsednik Zveze trgovskih združenj Josip J. Kavčič. Na uvodnem mestu objavlja velik govor predsednika društva »Merkur« dr. Windischerja na letošnjem običnem zboru društva. Govor je vzbudil takrat v vsej slovenski javnosti močno pozornost in je zato prav, da mu je dal »Trgovski tovariš« z njegovo objavo trajen pomen. — O razvoju sovjetskega gospodarstva poroča V. Š. s svojim člankom o polletni bilanci ruskega gospodarstva. Dr. Šarabon pa poroča v aktualnem članku o gospodarski ofenzivi Japoncev. Članek »Svetovni blagovni trgi trdnosti« in jasen pregled D. P-a, a o našem gospodarstvu v prvi polovici l. 1934 zaključujeta vrsto člankov. Sledi še bogat listek ter društvene vesti »Merkurja«. Tako je tudi najnovejša številka »Trgovskega tovariša« v vsakem pogledu na višku. Ker velja naročnina na »Trgovskega tovariša« za vse leto le 36 Din, smo prepričani, da ni slovenskega gospodarstvenika, ki ne bi bil naročnik lista.

Iz naših organizacij

Trgovine bodo v soboto dne 8. t. m., na praznik Roj. D. Marije dopoldne odprte, nakar se opozarja kupujoče občinstvo. — Uprava Združenja trgovcev.

Zaključek kongresa obrtniških zbornic

V torek se je nadaljeval kongres obrtniških zbornic in obrtniških odsekov. Vsi referati so bili sprejeti in po zanimivi ter vseskozi stvarni debati so bile sprejete resolucije, ki vsebujejo vse zahteve jugoslovanskega obrtništva. O glavni vsebini resolucije poročamo prihodnj.

Posvetu

V Zagrebu se je začel proces proti doktorju Pernarju in tovarišem, ki so obtoženi, da so širili nedovoljene letake.

Bolgarska policija je cernirala mesto Čustendil, preiskala vse hiše in našla velike količine orožja.

10. evropski manjšinski kongres se je začel pod predsedstvom dr. Wilfana v Bernu. Zidje se prvič kongresa niso udeležili. Poljaki so vložili predlog, da se dolžnost manjšinske zaštite razširi na vse države.

Vstop Rusije v Društvo narodov je zagotovljen, prav tako tudi stalno mesto Rusije v Svetu D. N. Proti sprejemu bo glasovala Švica, Nizozemska pa se bo glasovanja vzdržala. Tudi zahteva Poljske, da dobi stalno mesto v Svetu D. N. bo ugodno rešena.

Francija sklene z Rusijo poseben varnostni pakt, ki naj jamči za sedanje stanje v Evropi. Ta pakt bi popolnoma nadomestil vzhodni pakt, ki je zaradi odpora Poljske ostal okrnjen.

Francosko-italijanska pogajanja potekajo ugodno ter se bo tudi Italija pridružila francosko-ruskemu paktu za ohranitev sedanjega položaja v Evropi. Tudi glede podonavskega vprašanja je dosežen med Francijo in Italijo sporazum.

Potrjuje se vest, da bo dr. Beneš po Barthoujevem rimskem obisku odpotoval v Rim, kjer bo imel važno konferenco z Mussolinijem. Nekateri listi poročajo v zvezi s to vestjo, da bo tudi Češkoslovaška podpisala rimski trojni sporazum.

»Lavoro« propagira sklenitev donavskega pakta med vsemi nasledstvenimi državami in Poljsko. Francoski listi z zadoščanjem komentirajo ta predlog ter pravijo, da je to prvič, da se italijanski list jasno izraža proti obnovi habsburške monarhije ter obenem proti madžarskemu revizionizmu.

O rekonstrukciji italijanske vlade pišejo v zadnjem času mnogi listi. Izvršene pa bodo tudi velike izpremembe v fašistični stranki. Glavni tajnik Starace pade, njegovo mesto zasede sedanji londonski veleposlanik Grandi, dočim pride na njegovo mesto v London Mussolinijev zet Ciano.

Med dr. Schaechtom in glavnim poveljnikom hitlerjevskih napadalnih oddelkov Hessom je prišlo do ostrega nasprotja, ker skuša doseči dr. Schacht sporazum z Židi, da bi na ta način omilil od Židov propagirani bojkot proti Nemčiji.

S. A. oddelki, ki so pod Röhmom šteli 3 milijone članov, štejejo danes le še 700 tisoč članov. A še to število je Hitlerju, ali pravilneje generalom previsoko, in bo zato znižano na polovico.

Nemška vlada je odredila, da morajo državni nameščenci izstopiti iz napadalnih oddelkov.

Opozicija proti Rooseveltu raste in za novembarske nadomestne volitve se pripravlja ustanovitev nove ustavne demokratične stranke, ki bo v ostri borbi z Rooseveltom.

Velika stavka v Ameriki ni popolna in stavka le del organiziranega delavstva. V velikem številu pa se prijavljajo na delo brezposelni delavci. Zaradi tega je prišlo med njimi in stavkajočimi že do krvavih spopadov.

Zaradi vedno večje napetosti med Rusijo in Japonsko so začele USA koncentrirati svoje brodogradnje v Tihem oceanu. Kitajska pa je začela v veliki množini kupovati letala.

Med Hindi in mohamedanci v Indiji je zopet prišlo do krvavih bojov zaradi verskih nasprotstev. Policija sama ni mogla vzpostaviti reda, temveč je morala poklicati na pomoč vojaštvo.

Največja francoska paroplovna družba »Compagnie Générale Transatlantique« izkazuje sedaj po reorganizaciji 46 milijonov frankov izgube. L. 1932, ko družba še ni bila organizirana, so znašale izgube 194 milijonov frankov.

Šef policijskega oddelka v Pekingu je bil ustreljen, ker je prodajal naprej od tihotapcev zaplenjeni heroin. Ko je njegova mati izvedela o usmrtni, je umrla, zadeta od možganske kapi, njegova žena pa je znorela.

Argentinska železniška družba Santa Fé, ki je doslej naročevala premog v Angliji, je začela sedaj naročevati premog v Nemčiji.

Zaradi sobotnega praznika izide prihodnja številka »Trgovskega lista« v torek, dne 11. t. m.

Trgovske (gremijalne) nadaljevalne šole v letih 1918—1934 v Dravski banovini

Tek. št.	Kraj šole:	Ustanovljena šola leta	Število trgovskih vajencev in vajenk v šolskem letu:															
			1918—19	1919—20	1920—21	1921—22	1922—23	1923—24	1924—25	1925—26	1926—27	1927—28	1928—29	1929—30	1930—31	1931—32	1932—33	1933—34
1	Brežice	1922	—	—	—	—	18	17	18	23	22	19	16	7	12	11	11	10
2	Celje	1882	—	60	70	83	82	120	112	101	98	98	108	99	103	107	94	81
3	Kamnik	1885	—	17	17	—	—	27	26	14	14	14	9	13	13	18	13	11
4	Kočevje	1923	—	—	—	—	—	31	21	25	22	21	22	24	22	17	16	16
5	Kranj	1921	—	—	—	45	66	62	57	64	61	64	59	62	49	49	47	44
6	Ljubljana	1843	64	78	181	221	279	313	332	293	278	305	273	257	251	238	238	214
7	Maribor	1876	113	116	126	105	176	170	160	140	162	163	165	116	101	109	103	118
8	Murska Sobota	1929	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	28	26	24	19
9	Novo mesto	1921	—	—	—	14	—	—	—	—	—	27	16	20	20	19	15	12
10	Ptuj	1882	37	44	61	68	71	57	50	51	54	38	55	52	46	34	27	30
11	Sevnica	1912	—	—	—	14	13	16	15	12	11	9	10	12	10	10	8	9
12	Slovenjgradec	1924	—	—	—	—	—	—	—	30	26	13	14	10	7	14	11	9
13	Slovenj. Bistrica	1924	—	—	—	—	—	—	—	40	33	42	25	23	24	20	19	11
14	Škofja Loka	1927	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16	10	13	11	10	8	8
15	Šoštanj	1898	—	—	13	10	—	18	14	15	11	17	13	12	12	10	15	14
16	Trbovlje	1927	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	21	24	22	17	21
17	Trzin	1927	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	20	11	14	—	9
Skupaj			214	328	479	549	726	826	873	792	819	855	835	777	745	696	665	624

Denarstvo

Za ustanovitev velike balkanske banke

Kakor poročajo dunajski listi, se zlasti zavzema za ustanovitev velike balkanske banke predsednik Turčije Kemal paša, ki je že povabil v Ankaru zastopnike balkanskih držav na razgovor radi ustanovitve balkanske banke. Pri nameravani balkanski banki ne bi sodelovale le vse balkanske države, temveč tudi vse druge evropske, ki imajo živahnejše trgovinske stike s kakšno balkansko državo. Kje naj bi bil sedež nove banke, še ni določeno. Nekateri predlagajo kot sedež Carigrad, v zadnjem času pa se zlasti predlaga Solun, kot veliko trgovinsko središče za balkansko trgovino. Dunajski listi pa so začeli veliko kampanjo, da bi bil sedež na Dunaju, ker da je Dunaj od nekdanj posredoval trgovino med srednjo Evropo in balkanskimi državami.

Stanje Narodne banke

Po izkazu Narodne banke z dne 31. avgusta se je njeno stanje po 22. avgustu izpremenilo takole (vse številke v milijonih Din):

Skupna zlata in devizna podloga se je povečala za 11.6 na 1.911.4, in sicer se je zlata povečala za 7.6 na 1.813.1, tuje valute so padle za 0.2 na 0.08, devize pa so se dvignile za 4.3 na 98.2.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se povečale za 3.2, vsota kovanega denarja pa je padla za 61.8 na 212.3.

Skupna vsota posojil se je povečala za 12.9 na 1.844.5, in sicer eskontna za 12.2 na 1.604.6, lombardna pa 0.6 na 239.8.

Razna aktiva so se povečala za 7.6 na 179.9.

Obtok bankovcev se je povečal za 126.8 na 4.232.5, skupna vsota obvez na pokaz pa je padla za 97.5 na 1.140.6. Obveze z rokom so padle za 8.3 na 845.6, razna pasiva pa za 47.0 na 281.8.

Skupno kritje znaša 35.57%, samo zlato pa 33.74%.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

Vlagateljem bivše Poštne hranilnice na Dunaju!

Ker vlagatelji hranilnih vlog in imetniki čekovnih računov pri bivši Poštni hranilnici na Dunaju še niso prejeli izplačanih svojih vlog, čeprav bi se to na podlagi mednarodnih pogodb že moralo zgoditi, se v Ljubljani ustanavlja »Društvo za zaščito interesov bivših vlagateljev Poštne hranilnice na Dunaju«, ki hoče z organizirano akcijo doseči čimprej in ugodnejše izplačilo vlog.

Da pa more ustanavljajoče se društvo prisditi, ali je med vlagatelji hranilnih vlog in imetniki čekovnih računov dovolj interesa za akcijo, pozivlje pripravljani odbor, naj vsi vlagatelji in imetniki čekovnih računov javijo in navedejo: 1. svoje ime in točen naslov; 2. višino vloge z navedbo, da li je hranilna vloga (renta) ali vloga na tekočem računu; 3. ali je bila hranilna vloga v smislu razglasa iz leta 1928 prijavljena naši Poštni hranilnici in po možnosti štev. hranilne vloge, odnosno čekovnega računa; 4. Za stroške korespondence in druge stroške naj vsak priloži svoji prijavi toliko vrednost v znakah, da odpade na vsakih 100 kron vloge 1 Din v znakah. S posestniki večjih vlog in zlasti višjih zneskov v tekočem računu želimo v tem oziru sporazuma. Brez upoštevanja točke 4 pripravljani odbor ne bo mogel upoštevati prijave.

Zbirka prijavitelcev se zaključuje 30. septembra 1934.

Priv. agrarna banka namerava otvoriti več novih podružnic v raznih mestih Jugoslavije. V vseh teh mestih namerava zgraditi tudi nova poslovalnica za podružnice. Načrt novega bančnega zakona v Rumuniji je že definitivno redigiran in bo o njem razpravljali zakonodajni svet takoj po svojem sestanku.

Novo notranje posojilo v višini 4.5 milijard lir namerava razpisati Italija. Posojilo bi se obrestovalo po 4.5% in odplačevalo v 20 letih.

Obrtniška razstava na velesejmu

Ob petletnici zavoda za pospeševanje obrta Zbornice za TOI

V paviljonu Zbornice je priredil Zavod za pospeševanje obrta pri Zbornici za TOI na letošnjem velesejmu vsebinsko bogato in lepo opremljeno razstavo, ki naj na eni strani pokaže delo, ki ga je izvršil Zavod s pomočjo Zbornice za napredek obrtništva, na drugi strani pa tudi moč in stanje slovenskega obrtništva v zadnjih letih ter njegovo visoko strokovno usposobljenost.

Moramo priznati, da sta bila oba nameravani razstavljalcev v polni meri dosežena. Na razstavi se nedvomno vidi, kako je Zbornica v polni meri storila svojo dolžnost do obrtništva, obenem pa je na podlagi diagramov, grafikov in risb jasno podana slika slovenskega obrtništva, njegove organizacije, njegovega prizadevanja, pa tudi vseh težav, ki jih obrtnik doživlja danes v tako veliki meri. Razstava pa se ni le posrečila, temveč je bila prirejena tudi v pravem času, ko so v Ljubljani zborovali zastopniki vseh obrtniških zbornic in zborničnih odsekov in ko so nekateri zopet smatrali za potrebno, da s svojim nepotrebnim kričanjem po ločeni zbornici vnašajo neenotnost med obrtniške vrste. Bodi zato tudi na tem mestu poudarjeno,

kaj je storila Zbornica za obrtništvo.

Od l. 1855. do l. 1899. je izdala zbornica za obrtništvo 32.875 goldinarjev;

od l. 1900 do l. 1921. 361.087 kron;

od l. 1922 do l. 1933. pa celih 4.222.959 dinarjev. So to zneski, kakršnih ni bilo delno obrtništvo prav v nobeni drugi pokrajini od strani zbornic.

Ti prispevki se dele tako-le:

1. Za Zavod za pospeševanje obrta Zbornice:
 - 1. 1929 Din 200.000'—,
 - 1. 1930 Din 450.000'—,
 - 1. 1931 Din 328.350'—,
 - 1. 1932 Din 184.000'—,
 - 1. 1933 Din 157.699'—.

2. Podpore obrtno-nadaljevalnim šolam:
 - 1. 1929 Din 210.400'—,
 - 1. 1930 Din 209.000'—,
 - 1. 1931 Din 200.000'—,
 - 1. 1932 Din 94.000'—,
 - 1. 1933 Din 112.000'—.

3. Ustanove in podpore učencem obrtniških šol:
 - 1. 1929 Din 33.410'—,
 - 1. 1930 Din 40.207'—,
 - 1. 1931 Din 11.000'—,
 - 1. 1932 Din 11.000'—,
 - 1. 1933 Din 11.000'—.

4. Prispevki za razstave:
 - 1. 1929 Din 50.000'—,
 - 1. 1930 Din 100.000'—,
 - 1. 1931 Din 17.578'—,
 - 1. 1932 Din 5.000'—,
 - 1. 1933 Din 5.000'—.

5. Izdatki za nabavo umetno-obrtnih zbirk:
 - V vseh letih od 1929 do 1933 po 25.000 dinarjev na leto.

6. Podpore onemoglim obrtnikom:
 - 1. 1929 Din 16.150'—,
 - 1. 1930 Din 16.250'—,
 - 1. 1931 Din 19.000'—,
 - 1. 1932 Din 15.050'—,
 - 1. 1933 Din 17.730'—.

Pri tem smo navedli le leta od l. 1929 dalje, torej predvsem leta stiske — in celo v teh letih je bila pomoč Zbornic tako izdatna.

Strokovni tečaji.

Ti za naobrazbo obrtnika tako važni tečaji, so nadaljnji dokaz intenzivnega dela Zbornice, odn. njenega Zavoda za napredek obrtništva. Naj navedemo tu le eno konstatacijo, ki jo podaja razstava: Do čim je bilo v 18 letih obstoja deželnega, oz. državnega Urada za pospeševanje obrta skupno le 174 tečajev s 4054 udeleženci, je naraslo to število v 5 letih z vstopom Zavoda Zbornice na 244 tečajev s 5825 udeleženci. Od teh je zbornični zavod priredil sam v petih letih 102 tečaja z 2319 udeleženci.

Tu pa niso všeti tečaji, ki jih je priredila od Zbornice ustanovljena Poslovalnica v Mariboru in katerih je bilo l. 1931 30 s 603 udeleženci, l. 1932 14 s 403 in l. 1933 27 s 771 udeleženci.

V resnici delo, ki zasluži priznanje! Zanimiva je statistika, ki jo podaja razstava o

gibanju obrtov.

Leta 1921 je bilo na področju Zbornice vseh obrtov 23.904; to število je potem stalno raslo in doseglo l. 1932 z 32.935 najvišje število. Potem je nastopila kriza in število je padlo koncem prvega polletja 1934 na 30.812. Tu pa so všeti tudi vsi obrti, ki se vodijo po novem obrtnem zakonu v statistiki trgovskih obratov. Brez teh pa se je število obrtov znižalo od 25.812 v letu 1931 na 23.476 koncem junija 1934.

Razvoj obrtništva

kažejo na razstavi razni zemljevidi ter številni statistični podatki. Najbolj razvit je obrt v naših avtonomnih mestih, kjer pride na 1000 prebivalcev 53 obrtnikov. Od 36—40 jih pride v logaškem in slovenjegraškem okraju, od 31—35 v metliškem, ljutomerskem, kamniškem, radovljiškem in gornjegraškem, od 26—30 pa v okrajih: Kranj, Ljubljana okolica, Kočevje in Murska Sobota. V drugih okrajih jih pride od 16 do 25, najmanj pa v prevajškem okraju, kjer je od 1000 prebivalcev le 15 obrtnikov.

Zelo zanimiva je statistika vajencev.

Število vajencev stalno pada ter je padlo od 14.549 v l. 1926 na 8.788 v l. 1933. To je pač najbolj jasn dokaz velike krize, ki jo preživlja obrtništvo. Deloma pa je padec števila vajencev nastal tudi zaradi obveze, da sme priti na enega mojstra le en vajenec in na vsaka dva pomočnika še en vajenec.

Se mnogo preslabo pa je poskrbljeno za obrtno nadaljevalne šole, kakor kaže statistika, saj je bilo brez pouka še l. 1933, ko je padlo število vajencev že na 8788, še vedno 3148.

V zvezi s tem treba omeniti tudi pregledno in jasno tabelo o razvoju sedanjih srednje tehničnih šol.

Od l. 1888/89, ko je imela šola le 2 oddelka s skupno 89 učenci, je šola stalno napredovala. Posebno se je razvila v letu 1911/12, ko je imela že 7 oddelkov s 90 učnimi močmi in 239 učenci. Tik pred vojno je šola še nadalje napredovala, svetovna vojna pa je čisto zavrnila njeno delovanje in število učencev je padlo na 81. Nato se začne zopet močan dvig, ki je zlasti velik v l. 1925/26 do l. 1927/28, ko je postala šola srednja tehnična. Višek svojega razvoja je dosegla v l. 1931/32, ko je štela srednja tehnična 4 oddelke, delovodska 8 oddelkov in še žensko obrtno šolo. Skupno je bilo takrat na zavodu 81 učnih moči in 692 učencev. Kriza pa je zavrnila tudi nadaljnji razvoj te, za obrtništvo in industrijo tako važne šole.

Končno še nekaj števil o obrtniški organizaciji.

Vse slovensko obrtništvo je organizirano v 4 okrožnih odborih. Vseh skupnih združenj je 52, strokovnih pa 114.

Od posameznih okrožnih odborov je združenih: v ljubljanskem 69 skupnih združenj in 30 strokovnih, v novomeškem 15 skupnih in 6 strokovnih, v mariborskem 48 in 13 in v celjskem 40 skupnih in 10 strokovnih.

Razstava pa daje tudi natančne podatke o kreditnih organizacijah obrtništva, o njih zadružnih organizacijah ter o zadolžitvi obrtništva. Končno kaže velika tabela tudi obremenitev gospodarstva po pridobitini.

Razstavi so tudi priključeni številni mojstrski izdelki, ki dokazujejo, da je vsak, kdor napravi mojstrski izpit, v resnici strokovnjak na svojem polju.

Tako je obrtniška razstava v ponos našemu obrtništvu in obenem dokaz, da je napredek obrtništva odvisen od sloge med gospodarstvenimi stanovi. Naj bi bil ta opomin razstave vedno svež, da se ne bi cepile obrtniške vrste, temveč da bo s skupnim delom doseglo obrtništvo ono mesto, ki mu gre po njegovi strokovni sposobnosti, pridnosti in vztrajnosti.

Novi zvezek Trgovsko-gospodarskega leksikona

Izšel je 7. zvezek Trgovsko-gospodarskega leksikona z geselci od »Ceresine« do »Češplje«. Od posameznih geselc so posebno obširno obdelana geselca: Ceste, elkorija, cimet, cin, cink, Cinkarna v Celju, clearing, coffee, cvetlična trgovina, čaj, čas, časopisi, čebelarstvo, Češkoslovaška, ček in češplje. Že samo iz naslovov teh naštetih geselc se vidi, da so vse panoge gospodarstva tudi v novem zvezku Trgovsko-gospodarskega leksikona zelo skrbno in obsežno obdelane. Seveda niso zanemarjena tudi druga geselca. Posebno razna zemljepisna geselca so skrbno obdelana. Kakor vsi drugi zvezki Trgovsko-gospodarskega leksikona, ima tudi novi to veliko prednost pred vsemi tujimi, da je v prvi vrsti spisan za domače potrebe in da odgovarja na vprašanja, ki so zanimiva in važna predvsem za naše ljudi. Tako je tudi sedmi zvezek Trgovsko-gospodarskega leksikona dokaz, da dohimo s Trgovsko gospodarskim leksikonom naravnost izvrstno leksikalno delo. Priporočamo zato Trgovsko-gospodarski leksikon najtopleje in smo prepričani, da si ga naroči vsak naš gospodarstvenik, posebno še, ker je njegova cena nizka. Naročnina za vse leto velja le 800 Din; vsak posamezni zvezek po 25 Din.

Izdelovanje plugov v domači tovarni

Naš kmetovalec zelo ceni železne pluge, ker so bolj dolgotrajni kot leseni in imajo še mnogo drugih prednosti.

Vse vrste železnih plugov in bran smo uvažali doslej iz inozemstva. Danes je uvoz tega blaga zaradi visoke carine skoraj onemogočen, ker ga podražijo skoraj na polovico in tega poviška naš kmetovalec v teh slabih časih ne zmore.

Da odpravimo temu nedostatu, se je domača tovarnica železnih izdelkov, »Tovarna varig, d. d. v. Lescah pri Bledu« odločila za izdelovanje železnih plugov in bran.

Prva poizkusna oranja so pokazala, da naš doma izdelani plug popolnoma nič ne zaostaja za inozemskimi izdelki. Plug je poleg tega zelo ličen in pripraven in z njim živina pri delu ne trpi.

Najbolj razveseljivo pa je, da bo odslej, ko se bodo plugi in brane ter vsi nadomestni deli izdelovali v domači tovarni, zaslužil naš domači delavec. Pa tudi druge koristi, ki izvirajo iz te nove domače proizvodnje, bodo v prid našemu narodnemu gospodarstvu.

Plugi in brane domačega izdelka se dobe v vseh večjih trgovinah s poljedelskimi stroji, ogledajo pa se tudi lahko že v veletrgovini Fr. Štupica, Ljubljana, Gospodarska cesta 1.

Že v 24 urah

barva, plastika in kemične snovi, oblike, klobuki itd. Široki in svetleči orajec, avtomatiki in manšete. Pere, suši, manga in tika domača perila

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4—6. Sebebergova ul. 8.

Telefon št. 22-72.

Tudi gob je preveč

V »Morgenblattu« piše izvoznik gob Marit, da je zaradi velikih ponudb cena gobam zelo padla. Lansko leto se je v tujini plačal kg gob tudi še po 70 Din, letos se dobi za kg gob le še 20 do 30 Din. Skupno se je lani prodalo v tujino 200 do 300 tisoč kilogramov gob v vrednosti od 10 do 15 milijonov Din. Vsled padca kupne moči prebivalstva se bo letos prodalo manj gob in po nižji ceni.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijato za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pije odrasli kot otroci z užitkom.

Zunanja trgovina

Češkoslovaška pasivna napram Franciji

V krogih češkoslovaških industrialcev raste odpor proti francoski trgovinski politiki, ki stalno zmanjšuje Češkoslovaški uvozne kontingente. Zaradi tega je po češkoslov. podatkih v prvih sedmih mesecih narasla pasivnost čsl. trg. bilance napram Franciji od 34 milijonov frankov v lanskem letu na 111 milijonov frankov v letošnjem letu. Češkoslovaška vlada bo zato skušala čim prej obnoviti trgovinska pogajanja s Francijo, da se poveča izvoz v Francijo.

Popolno državno nadzorstvo nad uvozom v Nemčiji

Gospodarski diktator Nemčije dr. Schacht je izjavil, da bo Nemčija v bodoče še bolj omejila uvoz v Nemčijo. Uvoz bo dovoljen trgovcem samo proti posebnemu dovoljenju vlade. Uvoz postane nekako državni monopol. Ta omejitve uvoza da je samo posledica dejstva, ker druge države Nemčiji ne dovolijo, da bi plačevala svoje dolge in uvoz z blagom. Če pa Nemčija nima možnosti, da bi uvoz plačala, potem tudi ne more uvažati. Če bi zaradi te omejitve nastali spori z drugimi državami, ki bi se sklicevale na sklenjene trgovinske pogodbe, potem je treba odkrito povedati, da ni drugega izhoda, kakor da se te države prilagode novemu položaju ali pa, da omogočijo Nemčiji, da more svoje blago prodajati in zaslužiti potreben denar za plačevanje uvoza. Dr. Schacht priznava, da bodo zaradi tega nastali trdi časi za Nemčijo. Toda vlada se na vse načine trudi, da najde nadomestilo za tuje sirovine doma in nemški možgani bodo tudi sedaj našli nadomestila, kakor so jih našli v svetovni vojni. Na drugi strani pa je jasno, da bo Nemčija na ta način zaposlila veliko številno brezposelnih. Jedli bomo trdi kruh, je zaključil dr. Schacht svojo izjavo, toda jedli ga bomo vsi in pri tem ne bomo delali nobenih dolgov.

Vsaki pošiljki sadja v Nemčijo je treba po odredbi trgovinskega ministrstva priložiti fitopatološko potrdilo kontrolnega komisarja za izvoz sadja, da je sadonosnik zdrav in da v okolici 5 km ni uši San Jose. Rumunska trgovska bilanca za prvo letošnje polletje je pasivna za 3 milijone lejev.

Turčija zgradi tvornico za protiplinske maske, ki jih bo izdelala tvornica 100.000 na leto.

Med Avstrijo in Turčijo je bila sklenjena trgovinska pogodba, po kateri se je Avstrija obvezala, da bo kupila v Turčiji 4 do 6 milj. kg tobaka. Turčija pa bo za enako vsoto uvozila iz Avstrije industrijskih izdelkov.

Stanje Drž. hipotekarne banke

Po zadnjem izkazu banke je bilo njeno stanje dne 31. julija naslednje (vse številke v milijonih Din): Hranilne vloge so narasle za 5.1 na 989.6, naloženi samostojni fond in javni kapitali so nazadovale za 4.7 na 1496.7. Likvidnost zavoda je precej narasla. Dočim so znašala gotovinska sredstva banke koncem lanskega julija 133.4, so znašala koncem letošnjega julija 316.6. Hipotekarna posojila so nazadovale za 16.5 na 2174. Terjatve nasproti finančnemu ministrstvu, ki so v juniju nazadovale, so se v juliju dvignile za 12.5 na 351.8 milijonov dinarjev.

Mednarodni borzni indeksi

Gibanje tečajev na velikih mednarodnih borzih v preteklem tednu je razvidno iz teh števil:

Koncem 1. 1927. = 100 %.	4.8.	11.8.	18.8.	25.8.
1934				
London	74.7	76.3	78.9	78.3
Pariz	54.7	54.7	54.3	58.6
Berlin	30.9	31.8	32.0	32.2
Milan	85.2	86.5	—	87.7
Praga	57.1	57.1	57.0	57.1
Dunaj	30.0	30.0	30.0	30.0
Bruselj	22.6	24.8	25.9	27.2
Amsterdam	30.8	32.1	32.1	32.8
Stockholm	11.8	12.3	11.9	12.0
Curich	37.6	38.5	38.1	38.6
New York	51.0	51.6	52.4	55.0

Kakor je razvidno iz teh števil, so tečaji na skoraj vseh borzih narahlo napredovali. Mednarodni borzni indeksi se je zato dvignil na 45.9 % in je s tem v zadnjih 8 tednih napredoval za skupno 8.75 %.

Obisk na velesejmu

Zanimanje za velesejem raste stalno v vseh slojih prebivalstva. Drugače pa tudi biti ne more, ker pač pride vsak obiskovalec na svoj račun. Kdor se zanima za našo umetnost, ta pač ne more tožiti o razočaranju. Samo glasbena razstava je tako bogata na materialu, da bi človek porabil ure in ure, preden bi vsaj površno pregledal ves njen material. Prav tako je razstava »Slovenska pokrajina« na takšnem višku, da jo zapusti vsak obiskovalec z največjim navdušenjem.

Ravno tako pridejo na račun vsi, ki se zanimajo za narodno gospodarstvo. Tu treba zlasti omeniti hranilniško razstavo. Jasno in nedvoumno dokazuje ta razstava, zakaj smo mogli Slovenci obvarovati sebe v prejšnjih letih pred ofenzivo tujega kapitala in zakaj se danes vedno bolj širi vpliv tujega kapitala. Dokler so bile naše hranilnice in posojilnice močne, tako dolgo je tudi naš narod z uspehom delal za svojo gospodarsko osamosvojitve. Ko pa se je nehalo normalno poslovanje denarnih zavodov, so se tudi odprla tujcem vrata v naše gospodarsko življenje na stečaj.

Pohištvena razstava, razstava strojev in industrijskih izdelkov ter razstava malih živali, vse to daje lepo sliko o napredku in novih smereh, ki se uveljavljajo v našem narodnem gospodarstvu.

Posebno veselja pa so letošnje jesenske razstave ljubitelji prirode. Kar so razstavili naši ribiči, to je edinstveno in zasluži naj-

večje priznanje. Škoda le, da ni njih razstava kar stalna.

A pri tem je še cela vrsta drugih razstav, ki širijo obzorje in nudijo polno zanimivosti. Omenimo naj le krasno urejeno razstavo arhitektov, ki jasno dokazuje, kako je naša kultura napredovala tudi na polju stanovanjske kulture. Posebno pozornost vzbujajo na razstavi tudi razni regulacijski načrti naših mest in trgov.

Izseljeniška razstava odkriva življenje naših izseljencev v Franciji, na Nizozemskem in v Nemčiji. Vsak naš človek bi si moral ogledati to razstavo, da spozna življenje našega izseljenca.

Ze v dnevih, ko je bilo vreme neugodno, je bilo na velesejmu vedno živahno. Ko pa se je vreme zboljšalo pa je še narasel obisk na velesejmu. Naravnost rekorden obisk pa se obeta, ko pride na velesejem še veliki morški pes, ki so ga ujeli na našem Jadranu. Ze sedaj ni Ljubljancina, ki ne bi hotel videti te zveri.

Pa tudi v kupčijem oziru je letošnji velesejem nad vse uspešen, kar je tudi z ozirom na dobro kvaliteto razstavljenega blaga nad vse razumljivo.

Odveč je omeniti, da bo dosegel velesejem višek obiska sedaj, ko se pričinja festival slovanskih plesov, za katerega vlada ne le v Ljubljani, temveč v vsej Sloveniji največje zanimanje.

Oživila je Ljubljana z velesejmom in zato velja te dni v Ljubljani samo eno geslo: na velesejem!

Nekdo mora zmagati: Mi ali Bat'a

Pod tem naslovom objavlja »Stampa« izjavo Jovana Antonića, glavnega tajnika akcijskega odbora za zaščito narodne usnjarske predelovalne industrije. Ker v tej izjavi odgovarja Antonić tudi na inšerat, ki ga je Bafa objavil v vseh listih, in tudi v »Trgovskem listu«, smatramo za potrebno, da seznanimo z njegovimi izjavami tudi naše bralce. V svoji izjavi pravi Antonić med drugim to-le:

»Na našem kongresu v letu 1931 v Beogradu, katerega se je udeležilo 4000 delavcev in obrtnikov iz naše stroke, smo naglasili, da je Bafa d. d. v Zagrebu dejansko tuja delniška družba, pa čeprav je na zunaj nacionalizirana. Z nacionalizacijo se je hotelo samo igrati zakonska določila, ki omejujejo svobodo dela tujih delniških družb.

Da v kratkih potezih dokazem upravičenost naše akcije, naj navedem samo stanje, v katerega je zašla vsled delavnosti Bafe usnjarska predelovalna stroka.

V naši državi je okoli 127.000 delavcev v usnjarski predelovalni panogi, okoli 34.000 raznih čevljarjev, okoli 2500 trgovcev z usnjarskimi izdelki in okoli 100 industrij s čisto domačim kapitalom. Zaradi Bafe je danes od vseh delavcev in podjetij zaposlena komaj ena tretjina, dočim sta dve tretjini delavcev, obrtnikov, trgovcev in tvorničarjev brez dela.

Delovanje Bafe je škodljivo za občne interese, tako s fiskalnega, gospodarskega in socialnega, ko tudi s stališča državne obrambe.

Bafa trdi javno, da plača državi na ime davkov 12 milijonov dinarjev. To je neresnica, ker smo mi ugotovili z neovrgljivimi dejstvi in dokumenti, da je lansko leto plačalo podjetje Bafa za svojih 138 prodajal v Jugoslaviji samo 163.000 Din davka. Pa tudi, če bi bila številka 12 milijonov, kakor jo navaja Bafa, točna, se vendar ne more primerjati z davki, ki bi jih plačali vsi naši delavci, čevljarji, trgovci in tvorničarji, če bi bili polno zaposleni. Če bi vsak teh ljudi plačal na leto le 1000 Din vseh vrst davkov, bi dobili vsoto 160 milijonov Din, ki bi jo dobila država. Iz tega se jasno vidi, kakšen je

danes fiskalni efekt domače usnjarske predelovalne industrije in kakšen bi mogel biti.

Se en primer, ki dokazuje »gospodarsko prednost« Bafe. Znano je, da hoče Bafa osvojiti naše kmetske trge s svojimi novimi obuvali s kavčukastimi podplati. Bafa misli, da bi mogel od 15 milijonov obutev, kolikor se jih na leto potrebuje, plasirati 10 milijonov te svoje obutev. Po računih strokovnjakov velja ena takšna obutev z gumijastimi podplati okoli 42-50 Din. Bafa pa jih prodaja po 79 do 89 Din. Samo pri enem paru zasluži torej okoli 40 Din, ali pri vseh 10 milijonih bi zaslužil okoli 400 milijonov Din.

S socialno političnega stališča, ko s stališča narodne obrambe je problem Bafe eden najbolj bolestin. Ali se naj dovoli, da se zaradi enega tujega podjetja proletarizirajo naše delavske množice? Ali se sme dopustiti kolonialni sistem izkoriščanja naših delavcev?... Ali je potrebno, da se vsa naša usnjarska predelovalna stroka koncentrira v rokah enega človeka in to še tujca? Koncem svoje izjave je dejal tajnik Antonić:

»Zahtevamo najprej načrtno proizvodnjo v usnjarski predelovalni stroki in kontingentiranje proizvodnje. Z zakonom treba določiti, da nobeno industrijsko podjetje ne sme na dan proizvesti več ko od 1000 do 1500 parov čevljev.

Zahtevamo nadalje, da se prepove izdelava obutev iz kavčuka, ker ni to naša sirovina. S proizvajanjem obutev s kavčukastimi podplati se dela ogromna škoda naši živinoreji, ki je ena naših najvažnejših kmetijskih panog.

Končno zahtevamo, da se izpremene določila, ki se nanašajo na delo prodajalnic industrijskih podjetij in da se te glede davčne obremenitve popolnoma zenačijo z obrtniškimi delavnicami in trgovinami.

Svojo energično izjavo je zaključil tajnik Antonić z besedami:

»Našo borbo proti Bafi bomo nadaljevali tudi na drugih velikih zborovanjih. Na vse zadnje mora nekdo zmagati: ali mi ali Bafa!

Položaj v sadni trgovini v inozemstvu

Te dni je bil v Mariboru sestanek članov Priložnostnega združenja za izvoz jabolk v Nemčijo ter predstavnika Kmetijske družbe, ravnatelja ing. Ferlinea. Na sestanku se je razpravljalo o položaju na inozemskih trgih za sadje ter so se na podlagi zadnjih poročil, ki jih je sindikat prejel, ugotovili zanimivi zaključki. Iz poročil s tujih tržišč je razvidno, da ne bo mogoče plasirati v inozemstvo našega sadja še najmanj tri do štiri tedne, dokler ne bo tuji trg konzumiral razen jabolk tudi še svežih sliv, breskev in ogromnih

količin hrušk, s katerimi je sedaj prenaseljen. V Nemčiji, ki prihaja letos kot edini resni odjemalec za nas v poštev, se je pojavila na trgu tudi že domača konkurenca, ki ima seveda prednost pred uvoženim sadjem. Letošnja sadna letina je v Nemčiji precej izdatna in jabolka pravkar sedaj prihajajo na trg. Cena je padla na 6 do 14 mark, dočim pridejo naša jabolka za nemškega uvoznika na 14 do 16 mark. Zaradi tega je zastala sedaj vsa kupčija in izvoz v Nemčijo popolnoma počiva. V Avstriji imajo sedaj domačih

jabolk celo za izvoz na pretek ter ne vedo sami, kam z njimi. Zaradi tega je tudi izvoz v Avstrijo izključen. Nekaj malega se bo lahko izvozilo na Češkoslovaško, vendar pa po taki ceni, da se že skoraj ne izplača. Na Češkem se prodajajo jabolka po 1-30 Kč.

Sindikati je sedaj izdelal načrt, kako bi se rešil vsaj del našega letošnjega sadnega pridelka. Po tem načrtu bi bil sindikat pripravljen nakupiti od producentov 400 vagonov zimskega sadja ter ga vskladiti v zabojih v skladiščih članov sindikata in Združenja sadnih trgovcev. Vskladiščena jabolka bi se potem kesneje v primernih množinah spravljala na domače in inozemske trge ter spravila v denar. Jasno pa je, da ne zmore sindikat z lastnimi sredstvi take velikopotezne akcije ter namerava radi tega zaprositi državo, oziroma Prizad za finančno pomoč in pa za dovoljenje za vskladiščenje.

Dobava prodaja

Direkcija drž. rudnika Zenica sprejema do 13. septembra ponudbe o dobavi naprave za preizkušnjo temeljnih del.

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 13. septembra ponudbe o dobavi 200 m³ hrastovega lesa, 1500 kg kovanih žebeljev in 10.000 kg portland-cementa; do 20. septembra pa o dobavi 20.000 kg portland-cementa, 1000 kg strojnega olja, 700 kg transformatorskega olja in 350 pil.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 13. septembra ponudbe o dobavi 40 vodokaznih stekel, 250 porcelanastih izolatorjev, 2200 kg bakrenih vrvi, 2 trofaznih transformatorjev ter o dobavi raznih naprav; do 20. septembra o dobavi 80 kg usnja, 100 omotov krovne lepenke.

Dne 11. septembra bo pri Komandi jadranske divizijske oblasti v Mostarju licitacija za dobavo 3000 m³ drv.

Dne 12. septembra se sklepa pri Komandi savske divizijske oblasti v Zagrebu javna ustna pogodba za dobavo kvasa.

Dne 13. septembra bo pri Direkciji drž. železnic v Zagrebu druga javna oферtalna licitacija za dobavo Mannesmannovih cevi.

Pri Upravi državnih monopolov v Beogradu bo dne 13. septembra druga oферtalna licitacija za nabavo 300 m³ desk za tobačno tvornico Banja Luka in dne 18. sept. četrti oферtalna licitacija za nabavo 1000 m³ desk za tobačno tvornico v Nišu.

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do dne 13. septembra ponudbe o dobavi raznih vijakov z maticami, 150 omotov krovne lepenke s katanom, 30.000 m okrajcev za čolne.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do dne 13. septembra ponudbe o dobavi 4000 kg čistega bencina, železne pločevine, raznega električnega materiala, ključev in ščitov iz medi, 50 kg laka za železo, 800 m cevne žice »Kuhlo«, 100 kg kita za okna, 50 kg mizarskega kleja, 500 kg toña, 100 kg kalofonije, 50 kg gorilnega špirita, 100 kg svetle in 50 kg temne barve in 400 kg lanenega firneža.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 13. septembra ponudbe o dobavi 85 plošč železne pločevine, 3000 kg olja za osovine, 28 železnih plošč, 6 bakrenih palic, 1 plošče bakrene in 1 plošče medeninate pločevine, 50 kg silicijum žice, 50 kg bakrene žice, 200 izolatorjev, 3100 kg navadnih žebeljev in 30 spiralnih svedrov.

Dne 15. septembra bo pri Komandi vrbaske divizijske oblasti v Banji Luki ustna javna licitacija za dobavo 32.000 kg riža, 31.000 kg zdroba, 28.000 kg testenin, 52.000 kg fižola, 27.000 kg ješprenjčka. (Pogoji so na vpogled pri komandi.)

Minerska komanda Kumbor sprejema do 12. septembra ponudbe za dobavo raznega elektro-materiala, rezervnih delov za avtomobile in avto-gume.

Komanda granične trupe Skoplje sprejema do 14. septembra ponudbe o dobavi ptniškega avtomobila.

Dne 15. septembra bo pri Direkciji drž. železnic v Zagrebu oферtalna licitacija za dobavo varnostnih naprav.

Direkcija drž. rudnika Zenica sprejema do dne 13. septembra ponudbe o dobavi raznih električnih motorjev s priborom.

Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do dne 13. septembra ponudbe o dobavi 200 kg bele kovine, 1000 kg Dinamo olja, gumenega cevne voda, vijakov z maticami, 2500 kg tovozne masle, 4000 kg žebeljev za tračnice, 2000 kg cili-drškega olja, 4000 kg strojnega olja.

Dne 15. septembra bo pri ekonomskem odeljenju generalne direkcije drž. železnice v Beogradu v novem poslopu prometnega ministarstva prva javna ofertalna licitacija za dobavo 433 lokomotivskih, tenderskih in vagonskih osi.

Dne 14. septembra bo pri Komandi IV. armijske oblasti v Zagrebu ustna licitacija za redno dnevno dobavljanje kruha za doljnjelendavsko in novomeško garnizijo. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih komandah.)

Dne 10. septembra bo pri kralj. barski upravi Primorske banovine (oddelek za socialno politiko in narodno zdravje) v Splitu ofertna licitacija za dobavo inventarja za banovinsko bolnico v Biogradu. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri oddelku.)

Dobava mesa za čas od 1. oktobra 1934 do 31. marca 1935 se odda na ustnih javnih licitacijah dne 13., 15., 17. in 20. septembra 1934, ki bodo pri vojaških komandah.

(Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Žalostna kronika

Društvo industrijecev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurzi in prisilnih poravnava izven konkurza za čas od 1. do 20. avgusta 1934.*

A. OTVORJENI KONKURZI:

Zetska banovina: Rizvanbegović Hamdija, neprot. trg., Stolac.

Dunavska banovina: Born Stevan i drug, neprot. tvrdka, Bežan.

Moravska banovina: Nešovića Spasoja vd. Teodora, Niš.

Primorska banovina: Anweiler Aleksander, neprot. trg. s čevlji, Šibenik.

Beograd, Zemun, Pančevo: »Morava« fabrika trikotaje, lastnik Heskija Pijade, trg., Beograd.

B) RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE:

Savska banovina: Cvetan Stjepan, Zagreb; Očić Nikola, Zagreb, Račiceva 6/4.

Vrbaska banovina: Petrović Milan, trg. s kolonijalnim blag. in deželimi pridelki, Bos. Krupa; Hajdić Mr. Krešimir, lekar, Kostanjica.

Dunavska banovina: Marković Dušan, Bačko Petrovo selo; Feher Franjo, lekar, Ujlma; Stiperski Vjekoslav, Ruma.

Drinska banovina: Mrdjenović Mihajlo, Vukovar.

Vardarska banovina: Šaško G. Sterija, manufakturna trgovina, Skoplje.

Beograd, Zemun, Pančevo: Devald Adam, nogavičar, Zemun; »Jugoslovenski Merkur«, lastnik Svetozar Jovanović, trg., Beograd; Lango F. Stevan, podjetnik, Beograd, Kapetana Koče 14; Menaše A. Jakov, trg., Beograd, Cara Nikole II. ul. 5.

C. KONČANA KONKURZNA POSTOPANJA:

Savska banovina: Drvar Mirko, Batrina; Rupčić Petar i Dara, banka, Zagreb.

Drinska banovina: Djordjević Milorad, trg., Obrenovac; Lalović Svetozar, trg., Ub; Nikolić Nikola, trg., Mionica.

Dunavska banovina: Bek Adolfa vdova, Senta.

Vardarska banovina: Bregalnička banka a. d., Štip; Manević Čiro, Kumanovo.

Beograd, Zemun, Pančevo: Konstantinović Darinka roj. Sapundžić, gospodinja, Pančevo; Konstantinović St. Vaso, prot. trg., Pančevo.

Č. POTRJEJENE PRISILNE PORAVNAVE:

Dunavska banovina: Georgijević J. M. i brat, Vršac.

Savska banovina: »Spona« trg. gradbenim materialom ing. Zlatko Rosenberg, Zagreb.

Vardarska banovina: Stojanović Lazar i drugovi Skoplje.

* Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vse druge podatke daje tajništvo društva.

Sporod velesejemskih prireditiv

PETEK, 7. SEPTEMBRA.

Ob pol 16: Variété predstava pred paviljonom K.

Ob 17: Slovanski plesi na sokolskem telovadišču poleg velesejma:

Raj pod lipo pri Ziljanah.

Ruslija (Djevdjelija).

Istrsko kolo.

Šumadijsko-resavsko kolo (Duboko).

Kolo z otoka Krka.

Črnomaljsko kolo.

Ob 20: Mala Floramye, Opera.

Ob 20: Variété predstava pred paviljonom K.

Ob 22: Kabaretne predstave in zabavišča.

SOBOTA, DNE 8. SEPTEMBRA.

Ob 9: Pričetek tekmovanja jugoslovenskih harmonikarjev na velesejmu.

Ob pol 11: Sprevod narodnih noš — razhod na velesejmu.

Ob pol 12: Koncertna dvorana, pav. J: Koncert okteta Ljubljanskega Zvona.

Ob 15: Slovanski plesi na sokolskem telovadišču poleg velesejma:

Bolgarska kola (Sofija).

Ples iz okolice Trsta.

Baranjsko kolo (Beli Manastir).

Bunjevačko kolo (Subotica).

Kajkavsko kolo (Lupoglav).

Moreška (Korčula).

Ob pol 16: Variété predstava pred paviljonom K.

Ob pol 18: Koncert jugoslovenskih prvakov na harmoniki.

Ob 20: Premiera operete »Sveti Anton«.

Opera.

Ob 20: Variété predstava pred paviljonom K.

Ob 22: Kabaretne predstave in zabavišča.

NEDELJA, DNE 9. SEPTEMBRA.

Ob 11: Reproduciran glasba v pav. J.

Ob 15: »Prodana nevesta« s sodelovanjem

njem Narodopisne spoletnosti iz Plzna na letnem gledališču v Tivoliju.

Ob pol 16: Variété-predstava pred paviljonom K.

Ob pol 18: Koncertna dvorana pav. J: Koncert Radio-orkestra.

Ob 19: Slovanski plesi na sokolskem telovadišču poleg velesejma:

Adlešičko kolo.

Poljski plesi (Zakopane).

Kolo iz skopske Črne gore (Skoplje).

Slavonsko kolo (Andrijević).

Braničevsko-šumadij. kolo (Požarevac).

Kumpanija (Blato na Korčuli).

Ob pol 20: Razdelitev nagrad umetnikom-razstavljalcem na umetnostni razstavi.

Ob 20: Variété predstava pred pav. K.

Ob 22: Kabaretne predstave in zabavišča.

Variété-sporod:

2 Wolkow, ruski narodni plesi;

Miss Rosalia, balance — akt;

Lorand and Evelyn, najmlajši zamorski duet iz revije slovite Josefine Backer;

Wong Fay, orig. kitajske produkcije;

2 Okonis, človeka — žogi;

Lydia, najmlajša balerina;

3 Montgomery, originalni zamorski trio;

Rodbina Wong Fay, žonglerji in ekvilibristi;

Max in Eddy, znameniti dolgoletni Grogov partner. Poznan iz Grogove revije »Svirati želimo« in iz filma »Grog«.

Nafta v črni gori

Jugoslovenska vlada je naročila na Nizozemskem posebne vrtilne stroje za odkrivanje vrelcev nafte za skupni znesek 50.000 angleških funtov. V zvezi s tem se poroča, da so odkrili v Črni gori velika petrolejska polja, ki dajejo mnogo boljše mineralno olje, kakor pa se dobiva v Bosni.

Kupujte domače proizvode!

Vanilin sladkor

in

Prašek

za

pecivo:

Za naš

na se kupuje naš domači proizvod:

prašek za pecivo, vanilin - sladkor, rumenilo in pudring praški znamke »ADRIA«

IRGOVCI, forsirajte naše domače proizvode, mi jamčimo za najboljšo kakovost istih.

Naše sadje na tujih trgih

Poročila Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine.

Iz poročila z dne 3. sept.: Na Dunaju je iz Jugoslavije preko 27 vagonov svežih češplj. Cene od 38—40 do 26—28 grošev. Cena grozdja od 80 do 85 grošev. — V Pragi so se prodajale češplje povprečno po 170 Kč, grozdje pa po 420 Kč. — V Švici je padla cena grozdja na 27 šv. fr. Poročilo z dne 4. septembra:

Naš pravi domači izdelek!

Na dunajski trg je prišlo 12 vagonov naših svežih češplj. Ker so sedaj češplje mehke ter le malo izdrže, je zanimanje za nje zelo padlo. Najboljše češplje, katerih pa je zelo malo, so se prodajale po 36 do 37, srednje po 30, slabše od 22 do 25 grošev. — Tudi bolgarske češplje so mehke in ne dosega višje cene od 30 do 32 grošev.

Danes so prišli na trg 4 vagoni smederevskega grozdja, ki so se prodajali po 80 do 85 grošev. — Bolgarskega grozdja je bilo 7 vagonov. Grozdje »damiat« se je prodajalo po 80, »apis alie« po 90 do 95 grošev.

Na praški trg je prišlo 8 vagonov naših češplj, ki so se prodajale po 140 Kč za 100 kg. Tendence zelo slaba. Trije vagoni smederevskega grozdja so se prodajali povprečno po 430 Kč.

V Varšavi se prodajajo le domače češplje in to po 50 zlotov. Smederevsko grozdje doseže v Varšavi ceno 150 zlotov za 100 kg.

Na švicarski trg naj uvozniki ne pošiljajo več češplj.

Program ljubljanske radio-postaje

Petek, dne 7. sept. 12.15: Plošče. — 12.50: Poročila. — 13.00: Čas, plošče. — 17.30: Koncert pevskega zbora Glasbene Matice (prenos z velesejma). — 18.30: Nacionalno predavanje Narodne Odbrane (dr. Cepuder). — 18.50: Radijski orkester. 19.50: Čas, jedilni list. — 20.00: Prenos iz Zagreba. — 22.00: Čas, poročila, prenos z velesejma.

Sobota, dne 8. sept. 7.30: Reproduciran koncert. — 7.45: Telovadba (Pustišek Ivko). — 8.15: Poročila. — 8.25: Spominska ura bazoviških žrtv. — 9.30: Orgelski koncert (g. Sterbenc). — 10.00: Prenos iz stolnice. — 11.00: Oktet »Ljubljanskega Zvona« (prenos z velesejma). — 12.00: Čas, plošče. — 16.00: Moški zbor Nar. žel. gl. društva »Sloga«, vmes plošče. — 17.30: Tekme harmonikarjev (prenos z velesejma). — 20.00: Prenos operete »Sv. Anton vseh zaljubljenih patron« iz opernega gledališča. — 22.00: Čas, poročila, prenos z velesejma.

Narodno gledališče v Ljubljani

Opera.

Petek, dne 7. septembra: Jenufa. Izven. Znižane cene.

Sobota, dne 8. septembra: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. — Premiera operete. Izven.

Nedelja, dne 9. septembra: Ob 15. uri: Prodana nevesta s sodelovanjem Narodopisne spoletnosti iz Plzna. Predstava je na letnem gledališču v Tivoliju. Izven. Znižane cene.

Štev. 10024/II.

Nabava

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 19. septembra 1934 pismeno pogodbo za dobavo raznega železa in pločevine. Ostali pogoji pri podpisani.

Direkcija državnega rudnika Velenje, dne 4. septembra 1934.

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek • Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d.d. Grosuplje pri Ljubljani

TELEFON ŠTEV. 22-63 // USTANOVLJENA LETA 1840 // BRZOJAVNI NASLOV: KRISPERCOLONIALE LJUBLJANA

Dovoljujem si najvljudneje naznaniti, da sem svojo tvrdko

ANT. KRISPER COLONIALE

VELETRGOVINO KOLONIJALNEGA IN ŠPECERIJSKEGA BLAGA

preselil 1. septembra t. l. s pisarno in vsemi skladišči in pražarno iz dosedanjih poslovnih prostorov na Tyrševi (Dunajski) cesti števil. 33 v svojo lastno hišo na

TYRŠEVI (DUNAJSKI) CESTI ŠTEV. 31 — BAVARSKI DVOR

tik pred železniškim prelazom, dočim so se moji prejšnji poslovni prostori nahajali dolga leta takoj onstran železniškega prelaza.

Najvljudneje vabim svoje spoštovane odjemalce, da me blagovolijo odslej posecati na tem novem naslovu in tjakaj tudi pošiljati vsa cenjena naročila in ostalo pošto za mojo tvrdko.

Svoje nove poslovne prostore sem uredil po dolgoletnih izkušnjah najpraktičneje, tako da ustrezajo v polni meri vsem zahtevam za hitro in najtočnejšo postrežbo mojih spoštovanih odjemalcev.

S prošnjo za nadaljnjo naklonjenost, zagotavljam svoje spoštovane odjemalce najsolidnejše in vestne postrežbe tudi za v bodoče ter se priporočam in beležim

z vsem spoštovanjem

Verlič Josip

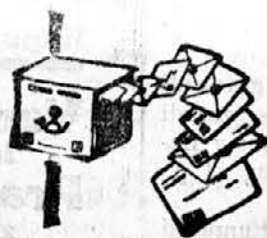
za vse naše vloge in obveze
lamči
z vsem premoženjem
in vso davčno močjo
Dravska banovina

KDOR VARČUJE
SIVIH LAS SE
OBVARUJE

HRANILNICA
DRAVSKE
BANOVINE
LJUBLJANA
MARIBOR
CELJE

KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna
ST. DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

'KUVERTA'
D. Z. O. Z.

LJUBLJANA
Karlovska c. 2 Vožarski pot 1

TVORNICA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Oglasi
v „Trgovskem listu“
imajo siguren
uspeh!

ŠOLSKI ZVEZKI

Vse vrste šolskih zvezkov iz najfinejšega papirja Vam še vedno dobavi najceneje ter vsako poljubno količino

A. JANEŽIČ
PAPIRNA INDUSTRIJA
LJUBLJANA

FLORJANSKA ULICA 14 / TELEFON 32-20

Dalje izdelujemo in imamo vedno v zalogi vsakovrstne trgovske knjige, odj. knjižice, kopirne bloke, foto-albume, spominske knjige, mape, risalnike i. t. d. i. t. d.

Istotam trgovina s šolskimi in pisarniškimi potrebščinami na drobno in na debelo.

Kastelic in drug

TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO

Ljubljana Aleksandrova cesta 9
Pritličje levo

Glavna zastopstvo za Slovenijo:

Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani
in Sladkogorske tovarne papirja
in lepenke d. z o. z., Sladki vrh

**Trgovci! Naročajte blago pri
tvrdkah, katere oglašajo v
„Trgovskem listu“!**

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace,
journale, šolske zvezke, mape, odjemalne knji-
žice, risalne bloke itd.

Naročajte „Trgovski list“!

TISKARNA MERKUR, LJUBLJANA

Tiska knjige, časopise, ta-
bele, naročilnice, plakate,
lepake, cenike, vizitke itd.
Vse tiskovine dobavlja
hitro in po zmernih cenah

Gregorčičeva 23

Račun Poštne hranilnice
št. 13.108. Telefon 25-52

Lastna knjigovoznica